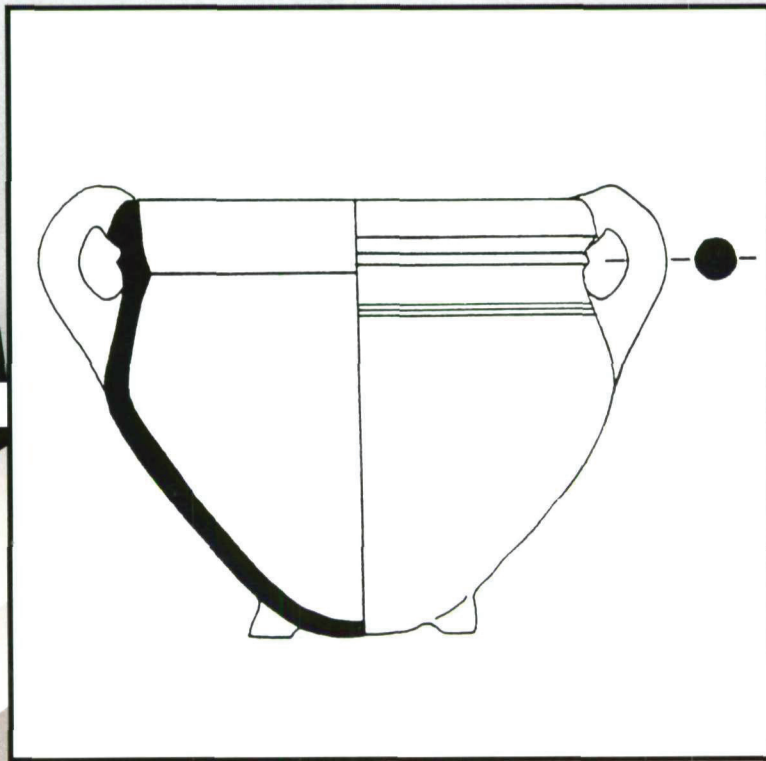

Westerheem

AWN

vereniging voor
amateurarcheologen

Tijdschrift voor de Nederlandse archeologie

XLV-I-1996

prostitutie. De ontdekking van de resten van een huis uit rond 1350 geeft aan dat in die tijd aan de rand van de dijk, die langs de Rekere (Voordam) liep, werd gewoond. Het huis had een lemen vloer met een stookplaats in het midden. De rook verliet het huis via een gat in het dak. Er werd ook een gouden munt gevonden, die, toen hij in omloop was, een waarde van een jaarsalaris van een ambachtsman vertegenwoordigde.

Noordhollands Dagblad 26 oktober 1995

Belang Hoeksche Waard onderkend

Lange tijd waren de verhoudingen tussen de Stichting Oudheidkundig Bodemonderzoek Hoeksche Waard (SOB) en de ROB slecht. Dit resulteerde in 1995 in een rapport van de SOB, waarin nauwgezet uit de doeken wordt gedaan hoe, waar en wanneer de Rijksdienst zijn plicht in de Hoeksche Waard verzuimd heeft. „Modderen met het bodemarchief” geeft tal van voorbeelden waar het, volgens de SOB, mis ging. Zo werd begin jaren tachtig door leden van de Archeologische Werkgroep Hoeksche Waard, de voorganger van de SOB, tevergeefs bij de ROB aangeklopt voor een onderzoek toen in Mijnsheerenland bij de hervormde kerk een nieuwe woonwijk werd gebouwd. Tijdens de voorbereidende werkzaamheden werden talrijke sporen van Romeinse bewoning ontdekt. Twee jaar geleden zou provinciaal archeoloog W. Hessing verklaard hebben dat de Hoeksche Waard archeologisch gezien een „leeg gebied” was. Deze uitspraak werd gelogenstraft door de vondst van bronstijdbewoning bij Mijnsheerenland in het voorjaar van 1995. Naar aanleiding van het vernietigende rapport van de SOB vond in oktober een gesprek plaats tussen directeur Willems en provinciaal archeoloog Van Heeringen van de ROB en bestuursleden van de SOB. In het gesprek werd een basis gelegd voor toekomstige samenwerking tussen beide organisaties. De ROB zal bij de provincie Zuid-Holland en de gemeenten in de Hoeksche Waard pleiten voor decentralisatie van archeologische monumentenzorg naar gemeenten en particuliere organisaties. Daarmee wordt de weg vrijgemaakt voor een archeologische dienst in de Hoeksche Waard. Archeologische projecten in het gebied zullen worden uitgevoerd in samenwerking met de SOB.

*Het Kompas Hoeksche Waard
27 oktober 1995*

Leeuwarden geen handelsnederzetting

Archeologisch onderzoek op de hoek Minnemastraat/Voorstreek heeft geen bewijzen opgeleverd voor de opvatting dat Leeuwarden al in de Karolingische tijd een handelsnederzetting is geweest. Als Leeuwarden wel een handelsnederzetting uit

de tijd van Karel de Grote zou zijn, zou het in oorsprong een dubbele straatnederzetting op twee langgerekte terpen aan weerskanten van de Ee zijn geweest. De Ee is de rivier waaraan Leeuwarden is ontstaan. Uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen is gebleken dat er ten zuiden van de Ee in de Karolingische tijd geen langgerekte terp heeft gelegen. De kern van de zuidelijke terp bevindt zich tussen de Minnemastraat en de Grote Hoogstraat. Die kern is wel omstreeks 800 na Christus aangelegd. Uit wat tot dusverre is aangetroffen, kan worden afgeleid dat de zuidelijke terp een agrarische functie had. De terp is later flink opgehoogd met klei, mest en houtafval. Dit wijst erop dat men tot ca. 1200 last heeft gehad van hoog water. Op de plek van de opgraving heeft ooit de Minnemastins gestaan. Bij de stins behoorde een ommuurd terrein, dat zich uitstrekte tussen de Voorstreek en de Eewal. De ligging van de stins blijkt te hebben aangesloten bij de oorspronkelijke verkaveling en niet bij die van na 1400.

Leeuwarder Courant 31 oktober 1995

Harnas in Dordrecht

Volgens amateur-archeoloog C. van der Esch stamt het harnas dat in de zomer van 1995 in Dordrecht werd gevonden niet uit ca. 1470, maar is het minstens een halve eeuw ouder. Het harnas werd gevonden door amateur-archeoloog Kees Middelham tijdens graafwerkzaamheden voor een tunnel aan de Dubbeldamseweg onder de spoorlijn Dordrecht-Lage Zwaluwe. Het zeer zeldzame harnas werd overgebracht naar het Legermuseum in Delft, waar het wordt geconserveerd. Volgens Van der Esch is de datering onjuist, omdat een ridder rond 1470 niets op de plek van de vondst te zoeken had, aangezien na de St. Elizabethsvloed van 1421 de omgeving van de stad in een grote binnensee was veranderd. Bovendien was er toen geen aanleiding om ten strijde te trekken. Die was er volgens hem wel in 1418, toen hertog Jan van Brabant de stad Dordrecht belegerde. Volgens Van der Esch lag het harnas precies op de bodem van het voormalige riviertje de Thuredrecht, dat in 1421 opging in de binnensee, die geleidelijk zou veranderen in de Biesbosch.

J. P. Puype, conservator van het Legermuseum in Delft, houdt echter vast aan zijn datering. Hij hecht geen waarde aan de veronderstelling van Van der Esch. „Mensen vervallen in de fout bodemvondsten te relateren aan gebeurtenissen. Maar je moet proberen vondsten op zich te dateren”. Hij houdt het erop dat het voor Nederland unieke harnas stamt uit de tweede helft van de 15e eeuw. „Ik heb het vergeleken met de twee harnassen die in België bewaard zijn gebleven.

Ze horen tot een type dat gangbaar was in de periode 1450-1530”.

Rotterdams Dagblad 7 november 1995

Boerderij in Assen

Op Sinterklaasavond 1895 ging het goed mis op de boerderij van de familie Bakker in Assen. De knecht des huizes werd op staande voet ontslagen en later op de avond brak er in de boerderij brand uit. De kapitale hoeve van de Bakkers brandde tot de grond toe af en een deel van de veestapel kwam om in de vlammen. Ook een belangrijk archief dat in de hoeve was opgeborgen, de stukken van de Boermarkte Peslo, verdween in het vuur. De oorzaak van de brand is nooit achterhaald. Honderd jaar na dato verschijnen twee kleinzoons, Jan en Harm Bakker, ten tonele in hun hoedanigheid als amateur-archeoloog. Het Burchtterrein waar de boerderij stond, wordt momenteel herschapen in een bedrijventerrein. Daartoe is een deel van het terrein een meter afgegraven. Een goede kans voor de broers om onderzoek te doen naar de overblijfselen van de woning van hun voorouders. De oogst is mager: een waterput en een oude schoen. Ook Piet Kooi van de Archeologische Dienst in Groningen komt even kijken. Hij is al vijftien jaar geleden met opgravingen op het Burchtterrein begonnen. Er werden toen bewoningssporen uit 500 voor Chr. gevonden, evenals de resten van drie grote middeleeuwse boerderijen. In de 16e eeuw stond er ook een borg op het terrein, die overigens geen sporen in de archieven heeft achtergelaten. Het was een stenen huis op een eiland van 30 bij 30 meter, voorzien van een dubbele gracht en een singel. De binnengracht heeft nog bestaan tot in onze eeuw. „Ik heb er zelf nog op geschaatst”, herinnert zich Harm Bakker.

Drentse Courant 28 november 1995

Bedum wierdedorp

Uit opgravingen in de oude dorpskern van Bedum is gebleken dat het hier gaat om een wierdedorp. Op een terrein aan de Grotestraat, waar binnenkort een modern winkelcentrum moet verrijzen, is in november 1995 door provinciaal archeoloog H. Groenendijk en medewerkers van de ROB een 15 meter lange proefsleuf gegraven. Ook in juni van hetzelfde jaar was er al een sleuf aangelegd, die haaks op de Grotestraat stond. „Die vorige uitgraving liep van de voet van de wierde naar het hart ervan; deze doorsnijdt twee oude kavels aan de Grotestraat”, licht de provinciaal archeoloog toe. De beide opgravingen sluiten aan bij onderzoek dat door archeologen van de Rijksuniversiteit Groningen is verricht in de Walfriduskerk, de markante, tufstenen kerk met de hellende toren in het oude Bedum. Onder die

kerk werd geen opgebrachte klei aangetroffen, maar wel oude veengrond. Groenendijk: „Blijkbaar was er, toen de kerk omstreeks 1050 werd gebouwd, nog geen wierde in Bedum. Meteen nadat de kerk er stond, is Walfridus - een lekenontginning - begonnen met het afgraven van het veen rondom het godshuis. Omdat we in de wierde geen veenlaag hebben aangetroffen, moet de wierde dus na de ontginning zijn opgeworpen. Op zijn vroegst is dat in de 11e eeuw geweest”. Dat blijkt ook uit enkele vondsten, waaronder kogelpotten, botmateriaal en oude mest. „Zodra een mestlaag aan de oppervlakte komt, kleurt die nog groen op. Maar kort nadat de mest is blootgesteld aan de lucht, verkleurt het groen naar zwart”.

Nieuwsblad van het Noorden 24 november 1995

Nieuwe archeologische stichting

De decentralisatie van de archeologiebeoefening in Nederland is niet meer te stuiten. Steeds meer gemeenten krijgen hun eigen archeologische werkgroep. Zo ook het Friese Littenseradiel, waar in december 1995 de stichting ArgHis (Argeolyske en Historieske Runte Littenseradiel) ten doop werd gehouden. Als officiële doelstelling noteert de stichting: „Het beoefenen en uitdragen van archeologie en historisch onderzoek in de ruimste zin van het woord, maar in het bijzonder met betrekking tot het gebied tussen de Slachtedyk en de voormalige Middelsee”. De archeologische werkgroep van de stichting is al van start gegaan in de terpzoom van de voormalige terp Stapert bij Wommels, waar een nieuwe woonwijk in aanleg is.

Franeker Courant 29 november 1995

Werkgroep voor West-Zeeuwsch-Vlaanderen

Ook West-Zeeuwsch-Vlaanderen kreeg eind vorig jaar een eigen archeologische werkgroep. Op een eerste bijeenkomst bleek er voor het initiatief van H. Kennis uit Nieuwvliet voldoende belangstelling; elf amateur-archeologen dienden zich aan. In het westelijk deel van Zeeuwsch-Vlaanderen ontbrak tot nu toe een werkgroep, ondanks, zo formuleert Kennis, „het rijke bodemarchief, de relatief lange traditie van opgravingen en het grote aantal actieve amateur-archeologen”. Een van de doelstellingen van de werkgroep is het opstellen van een regionaal netwerk en het aanstellen van een regionaal coördinator.

De Stem 30 november 1995

Mammoet van Steenwijk

In Steenwijk is woedend gereageerd op het idee van de Zwolse veilingmeester Richard Hessink om van Zwolle een Mammoetstad te maken. Volgens Aaldert de Lange, secretaris van de